

Vergaderjaar 2021–2022

32 637

Bedrijfslevenbeleid

Nr. 482

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 december 2021

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de recente aankondiging van het bestuur van Royal Dutch Shell plc¹ (Shell) dat zij voornemens is haar structuur te versimpelen en als onderdeel daarvan haar hoofdkantoor naar het Verenigd Koninkrijk te verplaatsen. In deze brief geef ik ook een toelichting op de gesprekken die het kabinet met Shell, naar aanleiding van deze aankondiging, heeft gevoerd en het resultaat daarvan.² Voor het kabinet is belangrijk dat Shell aangeeft dat zij de komende jaren onverminderd in Nederland wil blijven investeren om zo verder invulling te geven aan de rol die het bedrijf wil spelen in de Nederlandse energietransitie. Met deze brief kom ik tegemoet aan het verzoek van uw Kamer om een kabinetsreactie op de aangekondigde verhuizing van het hoofdkantoor van Shell.

Toelichting op het voornemen van Shell

Op 15 november jl. heeft het bestuur van Shell aangekondigd haar aandelenstructuur te willen vereenvoudigen. Het is al langer bekend dat Shell haar aandelenstructuur wil versimpelen, omdat deze vereenvoudiging onder meer het uitgeven en inkopen van aandelen en het doen van overnames vergemakkelijkt. Shell geeft aan dat de extra snelheid en flexibiliteit die deze vereenvoudiging oplevert nodig is met het oog op de opgave in de energietransitie, ook in Nederland. Als onderdeel van dit voornemen wordt de fiscale thuisbasis van Shell samengevoegd met de juridische thuisbasis in het Verenigd Koninkrijk en zal het hoofdkantoor naar het Verenigd Koninkrijk worden verplaatst. De aandelen van Shell blijven genoteerd in Amsterdam, Londen en New York. Naar alle verwachting blijft ook de opname in de AEX-index gehandhaafd.

¹ PLC staat voor Public Listed Company. Dit is de tegenhanger onder het recht van het VK van de Nederlandse Naamloze Vennootschap (NV).

² Zie <https://www.shell.nl/media/nieuwsberichten/2021/shells-commitment-aan-nederland.html> en tevens meegestuurd als bijlage bij deze brief. Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Tevens geeft CEO Van Beurden aan dat met deze versimpeling van de aandelenstructuur het nadeel van het risico op dubbele belastingheffing voor de aandeelhouders wordt opgelost.³ De Nederlandse dividendbelasting vormt namelijk een (extra) last voor (buitenlandse) aandeelhouders indien zij de dividendbelasting niet geheel kunnen verrekenen, wat bijvoorbeeld het geval kan zijn in het Verenigd Koninkrijk. Het voorgenomen besluit van het bestuur van Shell is geagendeerd op de aandeelhoudersvergadering van 10 december a.s.

Commitment voor de activiteiten van Shell in Nederland

Tijdens de aankondiging op 15 november jl. gaf Shell al aan dat dit voorstel geen directe gevolgen zal hebben voor de bestaande Nederlandse activiteiten van het bedrijf en dat Shell wil blijven investeren in de energietransitie in Nederland. Ook heeft Shell aangegeven dat dit besluit volgens het bedrijf geen gevolg heeft voor de lopende hoger beroep procedure, of voor de rechtsgeldigheid van het vonnis, in de casus van Milieudefensie e.a. versus Shell. Wel zullen circa tien topfuncties van het hoofdkantoor, waaronder de CEO en CFO, worden verplaatst naar Londen.

Gezien het belang van Shell voor de Nederlandse economie en haar rol in de energietransitie, is het kabinet na de aankondiging van dit voorstel met Shell in gesprek gegaan. De vraag van het kabinet was hierbij wat de gevolgen zijn voor de activiteiten van Shell in Nederland en hoe het bedrijf naar de toekomst toe actief kan bijdragen aan de energietransitie in Nederland.

Het kabinet is positief dat Shell als uitkomst van deze gesprekken haar commitment naar Nederland op papier heeft gezet en openbaar heeft gemaakt. In haar brief aan het kabinet bevestigt Shell nogmaals dat haar aanwezigheid in Nederland onverminderd groot zal blijven en herbevestigt het haar plannen voor de toekomst. Niet alle plannen zijn nieuw, maar het commitment dat Shell hiermee afgeeft voor de uitvoering ervan is wel nieuw.⁴ Shell heeft in 2020 en 2021 voor bijna vier miljard euro aan investeringsbesluiten genomen die bijdragen aan de Nederlandse energietransitie en geeft aan dat ze het investeringstempo in lijn met de afgelopen jaren wil vasthouden. Ook blijft door de vereenvoudiging van de structuur onveranderd dat drie van de vier wereldwijde Shell-onderdelen worden aangestuurd vanuit het kantoor in Den Haag, zal het innovatiecentrum in Amsterdam zich openen voor startups en scale-ups die aan de energietransitie werken, en zal naar verwachting de werkgelegenheid in Nederland minimaal gelijk blijven.

Shell bouwt voort op hun huidige aanwezigheid in Nederland

Met de in de brief opgeschreven plannen bouwt Shell voort op de nu al grote aanwezigheid van het bedrijf in Nederland. Shell is met drie petrochemische productielocaties in Nederland een belangrijke speler in de Nederlandse energietransitie. Zo heeft het bedrijf reeds eerder aangegeven de fabrieken in Pernis en Moerdijk te willen omvormen tot CO₂-neutrale energie- en chemieparken. De in september jl. aangekondigde bouw van biobrandstoffenfabriek is daar een grote stap in. Ook heeft Shell de afgelopen jaren in toenemende mate geïnvesteerd in hernieuwbare energieopwekking, zoals wind-op-zee projecten, groot-schalige waterstofproductie en duurzame mobiliteit.

³ FD interview Van Beurden van 15 november: Shell vertrekt niet vanwege het vestigingsklimaat

⁴ Shell maakt t.a.v. de uitvoering van de projecten wel enkele voorbehouden, zoals de afhankelijkheid van het winnen van (overheids)tenders en de vergunningsverlening.

Ook draagt Shell zowel direct als indirect bij aan de werkgelegenheid en innovatie in Nederland. Zo werken er in Nederland circa 8.500 mensen bij het bedrijf, waaronder 1.000 bij het onderzoekscentrum in Amsterdam. Daarnaast besteedt Shell jaarlijks 3,5 miljard euro bij 2.700 lokale toeleveranciers, klein en groot, en draagt het daarmee ook indirect bij aan de werkgelegenheid.

Geen gevolgen voor inzet kabinet op energie- en klimaattransitie

Het kabinet hecht eraan om te benadrukken dat de recente ontwikkelingen bij Shell geen gevolgen hebben voor het Nederlandse energie- en klimaatbeleid. Het Nederlandse klimaatbeleid is en blijft onverkort gericht op het halen van de doelen van Parijs, de EU-doelen en de implementatie van de afspraken uit het Klimaatakkoord. De energietransitie is ingezet zodat de energiehuishouding in 2050 klimaatneutraal is. Shell zal hierin mee moeten bewegen.

De huidige Nederlandse basisindustrie is energie-intensief en levert daardoor een significante bijdrage aan de CO₂-uitstoot in Nederland. Shell is na Tata Steel Nederland de grootste industriële uitstoter in Nederland. Het kabinet vindt dat deze uitstoot sterk moet verminderen, ook al voor 2030 en meer dan Europa via het ETS vraagt. Om het behalen van de noodzakelijke CO₂-reductie in de industrie in 2030 te borgen heeft Nederland, naast het Europese handelssysteem (EU ETS), een CO₂-heffing voor de industrie geïntroduceerd. Deze wettelijke reductieplicht geldt vanzelfsprekend ook voor alle activiteiten van Shell in Nederland en dat blijft zo. Shell geeft zelf aan daaraan te werken en heeft zich daarom achter het klimaatakkoord geschaard en een wereldwijde transitiestrategie afgekondigd.

Daarbij heeft de overheid de rol om zorg te dragen voor de juiste randvoorwaarden om deze transitie bij de industrie breed en op tijd mogelijk te maken. Onder meer via transparante marktregels, infrastructuur, financiële prikkels zoals de SDE⁺⁺-regeling, en een goed innovatieklimaat. Hiermee creëert het kabinet de randvoorwaarden voor de Nederlandse industrie om koploper te worden in duurzaam produceren.

Concluderend

Het kabinet betreurt het dat Shell voornemens is om haar hoofdkantoor vanuit Nederland te verplaatsen. Tegelijkertijd is het kabinet positief over het commitment dat Shell geeft om in Nederland voort te bouwen op de huidige activiteiten en de rol die het bedrijf wil spelen in de energietransitie. Het kabinet verwacht ook dat grote bedrijven zoals Shell een voortrekkersrol spelen bij deze energietransitie en de verduurzamingsopgave in brede zin. Dat is van belang voor de Nederlandse economie én voor het halen van de klimaatambities. Het kabinet blijft daarom de komende periode met Shell in gesprek over hoe het bedrijf via concrete investeringen in Nederland invulling kan geven aan deze rol.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
S.A. Blok